

Spis treści

W całej książce rozdziały zaliczające się do socjologii gospodarki zostały oznaczone cyfrą rzymską I, a rozdziały należące do socjologii ekonomicznej są poprzedzone cyfrą rzymską II. Rozróżnienie na socjologię gospodarki i socjologię ekonomiczną szczegółowo zostało wyjaśnione w podrozdziale I.2.1.

Słowo wstępne	13
I.1. Socjologia gospodarki: tradycje i źródła	15
I.1.1. Ekonomia przedklasyczna	15
I.1.2. Ekonomia klasyczna	21
I.1.3. Ekonomiczna szkoła historyczna	22
I.1.4. Ekonomia neoklasyczna	26
I.1.4.1. Teoria równowagi ogólnej	32
I.1.5. Instytucjonalizm	34
I.1.5.1. Instytucjonalizm a taylorizm	36
I.1.5.2. Teoria transakcji Commonsa	38
I.1.6. Niemiecka <i>Wirtschaftssoziologie</i>	40
I.1.6.1. Socjologia pieniądza Simmela	41
I.1.7. Francuska socjologia gospodarki	42
I.1.7.1. Socjologia gospodarki Bourdieu	45
I.1.8. Początki socjologii gospodarki w USA	52
I.1.9. Amerykańska ekonomia a socjologia	53
I.1.10. Neoinstytucjonalizm	54
I.1.11. Antropologia ekonomiczna	58
I.1.12. Psychologia ekonomiczna	60
I.1.13. Nowa socjologia gospodarki	62
I.2. Gospodarka i społeczeństwo Webera	69
I.2.1. Socjologia gospodarki i socjologia ekonomiczna	69
I.2.2. Gospodarka a państwo i prawo	71
I.2.3. Własność a rozporządzanie	79
I.2.4. Pojęcie pracy	83
I.2.5. Pojęcie kapitału	86
I.2.6. Racjonalność formalna a materialna	94
I.2.7. Teoria klas	97
I.3. <i>Economy and Society</i> Parsonsa i Smelsera jako przykład socjologii gospodarki	101
I.3.1. Podstawowe założenia	101
I.3.2. Gospodarka jako podsystem funkcjonalny	103

I.3.3. Gospodarka a polityka	105
I.3.4. Gospodarka a nauka	109
I.3.5. Mikrostruktura ekonomiczna	110
I.3.6. Gospodarka a rodzina	111
I.3.7. Podsumowanie oraz teoretyczne i metodologiczne wnioski	112
I.3.8. Teoria czynników produkcji	113
I.3.9. Ekonomia a socjologia w ujęciu <i>Economy and Society</i>	114
I.3.10. <i>Economy and Society</i> jako obraz nowoczesnego kapitalizmu	120
I.3.11. Socjologia pieniądza Parsonsa	122
I.3.12. Ideologiczna natura poglądów Parsonsa	125
I.3.13. Socjologia pieniądza Parsonsa – cd.	126
I.4. Teoria praw własności	130
I.4.1. Pojęcie praw własności	130
I.4.2. Teoremat Coase'a	132
I.4.3. Własność indywidualna	134
I.4.4. Nowoczesna korporacja	136
I.4.5. Własność publiczna	138
I.4.5.1. Teoria pretendentów do nadwyżki	138
I.4.5.2. Teoria wolnodostępnej własności	139
I.4.5.3. Wnioski	141
I.4.6. Analiza krytyczna	141
I.4.6.1. Własność prawna a ekonomiczna	141
I.4.6.2. Teoria praw własnościowych a prawnicza koncepcja własności	144
I.4.6.3. Własność ekonomiczna	145
I.4.6.4. Własność prywatno-publiczna a publiczno-społeczna	149
I.4.6.5. Kierownicze wynagrodzenia	151
I.4.6.6. Rynek kapitałowy	162
I.4.6.7. Efektywność giełdy	166
I.5. Teoria ekonomiczna szkoły austriackiej	173
I.5.1. Podstawowe wiadomości	173
I.5.2. Indywidualizm metodologiczny	174
I.5.3. Subiektywizm	177
I.5.4. Czas i niepewność	179
I.5.5. Przedsiębiorczość i konkurencja	180
I.5.6. Przedsiębiorstwo publiczne	183
I.5.7. Wnioski	186
I.5.8. Analiza krytyczna	187
I.5.8.1. Pułapki subiektywizmu	187
I.5.8.2. Bezdroża indywidualizmu metodologicznego	191
I.5.8.3. Przedsiębiorczość a własność	197

II.6. Teoria wymiany społecznej Homansa jako przykład socjologii ekonomicznej	205
II.6.1. Podstawowe idee	205
II.6.2. Twierdzenia teorii wymiany w świetle jej własnych założeń	207
II.6.3. Teoria wymiany a wiedza potoczna, czyli każdy kij ma dwa końce	215
II.6.4. Socjologia a ekonomia	217
II.6.5. Koncepcja człowieka	218
II.6.6. Interakcje a społeczeństwo globalne	220
II.6.7. Koncepcja racjonalnego działania a struktura	225
II.7. Ekonomiczny imperializm Beckera	229
II.7.1. Zakres zastosowania podejścia ekonomicznego	229
II.7.2. Funkcja użyteczności	230
II.7.3. Stałe preferencje	230
II.7.4. Moc wyjaśniania czy fiasko wyjaśniania	231
II.7.5. Kapitał ludzki	236
II.7.6. Kapitał społeczny	239
II.7.7. Kapitał ludzki, kapitał społeczny a siła robocza	241
II.7.7.1. Uniwersalizm i partykularyzm dzierżawczy a lumpenwłasność i współwłasność pracownicza	253
II.7.7.2. Kolektywizm dzierżawczy a własność miejsc pracy	254
II.7.7.3. Uspołecznienie horyzontalne i wertykalne a całościowa, częściowa i kombinowana siła robocza	259
II.7.7.4. Typy kooperacji	260
II.7.7.5. Realna a formalna siła robocza	263
II.7.7.6. Częstkowa a całościowa siła robocza	263
II.7.7.7. Kombinowana siła robocza	263
II.7.7.8. Operacyjnie partykularystyczna a operacyjnie uniwersalistyczna siła robocza	264
II.7.7.9. Placowo osiągnięciowa a placowo przypisaniowa siła robocza	264
II.7.7.10. Kolektywizm dzierżawczy a własność placowo przypisaniowej siły roboczej	264
II.7.7.11. Instrumentalnie partykularystyczna siła robocza	265
II.7.7.12. Własność siły roboczej a rynek siły roboczej	265
II.7.7.13. Teoria własności siły roboczej a obieguwa teoria firmy	265
II.7.8. Ekonomiczna socjologia polityki	270
II.8. Teoria wyboru publicznego jako ekonomiczna socjologia polityki	275
II.8.1. Indywidualizm metodologiczny	275
II.8.2. Dobry wujek czy lewiatan?	276
II.8.2.1. Grupy interesu	276
II.8.2.2. Kielbasa wyborcza	278
II.8.2.3. Ignorancja racjonalnego wyborcy	278
II.8.2.4. Biurokrata jako homo oeconomicus	279
II.8.2.5. Przedsiębiorstwa publiczne	280
II.8.2.6. Polityzacja przedsiębiorstwa publicznego	284

II.8.3. Wnioski	286
II.8.4. Analiza krytyczna	287
II.8.4.1. Z socjologią na bakier	287
II.8.4.2. Homo oeconomicus i jego krewni	289
II.8.4.3. Krytyka ekonomicznego rozumu	289
II.8.4.4. „Greed is good?”	297
II.8.4.5. <i>Lewiatan</i> odczytany na nowo	305
II.8.4.6. Obosieczna broń	310
I.9. Wprowadzenie do strukturalistyczno-socjoekonomicznej socjologii gospodarki	313
I.9.1. Wstęp	313
I.9.2. Społeczeństwo jako układ struktur	314
I.9.3. Aktywizm vs. kontemplacjonizm w ujęciu struktur społecznych	314
I.9.4. Lumpenprace i inne prace jako składniki struktury ekonomicznej	315
I.9.5. Praca materialna	317
I.9.6. Praca materialna a praca fizyczna	317
I.9.7. Prace pośrednio materialne	318
I.9.8. Prace substancjalne	320
I.9.9. Praca prematerialna	320
I.9.10. Prace związane z prywatną własnością środków gospodarowania jako prace substancjalne	321
I.9.11. Co to jest usługa?	322
I.9.12. Prace a quasi-prace	324
I.9.13. Prace niesubstancjalne	325
I.9.14. Świadomość społeczna	327
I.10. Teoria środków produkcji	329
I.10.1. Przedmioty pracy	329
I.10.2. Podstawowe środki pracy	330
I.10.3. Pomocnicze środki pracy	332
I.10.4. Środki pośredniej pracy materialnej	333
I.10.5. Idealne środki pracy	333
I.10.6. Społeczna struktura środków produkcji	334
I.11. Rentowa teoria własności	337
I.11.1. Ruch okrężny kapitału a teoria własności	338
I.11.2. Funkcje kapitału pieniężnego a stosunki własności	339
I.11.3. Kapitał produkcyjny a stosunki własności	341
I.11.4. Przyroda a własność	343
I.11.5. Maszyna i nauka a własność	344
I.11.6. Społeczne stosunki produkcji a własność	346
I.11.7. Społeczny podział pracy a własność	347
I.11.8. Kapitał towarowy a stosunki własności	349

I.11.9. Ogólne określenie własności	351
I.11.10. Własność kapitału i oszczędności	352
I.12. Teoria sposobów gospodarowania i formacji ekonomicznych społeczeństwa	355
I.12.1. Definicja sposobu gospodarowania i formacji ekonomicznej społeczeństwa	355
I.12.2. Pierwotna ekonomiczna formacja społeczeństwa	356
I.12.3. Azjatycka ekonomiczna formacja społeczeństwa	359
I.12.4. Antyczna ekonomiczna formacja społeczeństwa	365
I.12.5. Feudalna ekonomiczna formacja społeczeństwa	368
I.12.6. Kapitalistyczna ekonomiczna formacja społeczeństwa	371
I.12.6.1. Kapitalizm akcjonariuszy a kapitalizm interesariuszy	374
I.12.7. Socjalistyczna ekonomiczna formacja społeczeństwa	390
I.12.8. Sposoby paragospodarowania	393
I.13. Teoria klas społecznych	395
I.13.1. Pojęcie klasy, quasi-klasy i lumpenklasy	395
I.13.2. Teoria stanów społecznych	412
I.13.3. Pojęcie klasy mieszanej	418
I.13.4. Klasy formacji azjatyckiej	418
I.13.5. Klasy formacji antycznej	420
I.13.6. Klasy formacji feudalnej	423
I.13.7. Klasy formacji kapitalistycznej	427
I.13.7.1. Klasy właścicieli kapitału i klasy pracowników najemnych	427
I.13.8. Klasy formacji socjalistycznej	454
I.13.8.1. Klasy robotnicze i klasy pracowników transportowych, handlowych, finansowych	454
I.13.8.2. Klasa wykonawców idealnych środków produkcji	459
I.13.8.3. Klasy kierowników pracy materialnej	459
I.13.8.4. Nomenklatura jako klasa	461
I.13.8.5. Klasy chłopskie	462
I.13.8.6. Klasy autokefaliczne i burżuazyjne, lumpenklasy, służba domowa	463
II.14. Struktura ekonomiczna a struktury nieekonomiczne społeczeństwa	466
II.14.1. Podstawowa teza socjologii ekonomicznej jako teza teoretyczno-empiryczna	466
II.14.2. Struktura ekonomiczna jako egzystencjalna podstawa struktur nieekonomicznych	467
II.14.3. Praca materialna a prace i quasi-prace niematerialne jako działania przebiegające w czasie	467
II.14.4. Struktura ekonomiczna jako źródło środków działania struktur nieekonomicznych	469
II.14.5. Produkty funkcjonowania struktury ekonomicznej jako nośniki jej efektywności społecznej	472
II.14.6. Struktura ekonomiczna a język	477
II.14.7. Świadomość społeczna jako odbicie struktury ekonomicznej	479
II.14.8. Wpływ procesu pracy na jednostkę	485

II.15. Teoria praw rozwoju społecznego	489
II.15.1. Kierunki w teorii rozwoju społecznego	489
II.15.1.1. Idealizm subiektywny	489
II.15.1.2. Idealizm obiektywny	492
II.15.2. Materializm metafizyczny	493
II.15.2.1. Materializm geograficzny	493
II.15.2.2. Materializm demograficzny	495
II.15.3. Marksistowskie interpretacje praw rozwoju społecznego	497
II.15.4. Sprzeczności jako prawa rozwoju społecznego	502
II.15.5. Rewolucja przemysłowa a teoria rozwoju środków produkcji	507
Zakończenie	519
Literatura	521
Indeks osób	539